

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Науковий парк «Наука та безпека»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Збірник тез доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Вінниця, 27 березня 2023 р.)

Вінниця 2023

УДК 336-049.5:346](100)(06)

A43

*Друкується за рішенням оргкомітету
відповідно до доручення Харківського національного університету
внутрішніх справ від 18.01.2023 № 2*

A43 Актуальні питання фінансової безпеки : зб. тез доп. Між-
нар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 27 берез. 2023 р.) / МВС
України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та без-
пека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. – 216 с.

У збірнику опубліковано матеріали конференції, присвя-
ченої проблемам забезпечення фінансової безпеки та перспек-
тивам їх вирішення. Матеріали містять обмін результатами на-
укових досліджень, обговорення актуальних питань правових
засад діяльності суб'єктів забезпечення фінансової безпеки
держави, нормативно-правового забезпечення і стану дослі-
дження фінансової безпеки держав та економіко-правових пи-
тань організації фінансової безпеки держав. Науковцями висві-
тлено власне бачення економічних проблем і шляхів вирішення
потенційних фінансових загроз у період воєнного стану.

Видання призначене для науковців, викладачів, фахівців
підприємств і представників органів влади, які займаються пи-
таннями економічного розвитку, студентів.

УДК 336-049.5:346](100)(06)

*Матеріали друкуються за рішенням оргкомітету конференції,
викладені в авторській редакції з незначними коректорськими прав-
ками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і
прізвищ несуть автори. Електронна копія збірника безоплатно розмі-
щується у відкритому доступі на сайті Харківського національного
університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі
«Наука», сторінка «Конференції, семінари та круглі столи»,
а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>)*

БРУСАКОВА О. В.

ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ
ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ 40

СЕКЦІЯ 1.

**ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

АНТОЛ І. В.

ПОЛІТИЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК
ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ 43

ВНУКОВА Н. М.

ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ
ФІНАНСОВОГО МОНИТОРИНГУ ПІД ЧАС
ВОЄННОГО СТАНУ 45

ГОНЧАРЕНКО О. Г.

АКТУАЛЬНІ ВНУТРІШНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ
БЕЗПЕЦІ..... 48

КИРЄЄВА І. В.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ
ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ВНАСЛІДОК ЗЛОЧИННИХ
ДІЙ ДЕРЖАВИ-ТЕРОРИСТА, ЯК СКЛАДОВА
ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ 51

КОРОБЦОВА Д. В.

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ 54

КРЕТ Ю. М.

ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ
ОСОБЛИВИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 57

Список бібліографічних посилань

1. Павлютін Ю.М. Політична безпека в системі заходів із забезпечення національної безпеки України. Честь і закон No 4 (75) /2020. С.49-55.
2. Кравчук О. Особливості політичної безпеки України. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку, випуск 23, 2011 С.85-89.
3. Кремень В.Г. Політична безпека України : концептуальні застави та система забезпечення : монографія / В.Г. Кремень, І.Ф. Бінько, С.І. Головащенко. К. : МАУП, 1998. 92 с.

УДК 336.711.65

Наталія Миколаївна ВНУКОВА,

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри митної справи і фінансових послуг
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця,
Науково-дослідний інститут правового
забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України;
ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-1354-4838>*

ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

На пленарному засіданні 02-04 березня 2022 року FATF прийняв Публічну заяву щодо ситуації в Україні [1], в якій висловлено глибокий жаль щодо втрати людських життів у зв'язку з трагічними подіями в Україні, пов'язаними із агресією. Між тим у світлі військового вторгнення в Україну, FATF, як глобальний орган, що встановлює міжнародні **стандарти** для боротьби з відмиванням грошей, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, висловлює стурбованість впливом вторгнення на цей процес і створення середовища ризику, отже, повинні бути прийняті заходи до забезпечення цілісності фінансової системи, економіки та безпеки.

На наступному засіданні FATF заявила, що переглядає роль росії в FATF і буде опрацьовувати, які майбутні кроки необхідні для

підтримки основних цінностей цієї організації. У кінці травня 2022 року через збройне вторгнення в Україну FATF усунула росію від впливу на прийняття рішень в організації та аналізує віднесення її до «чорного списку» країн-терористів [2], але на наступному засіданні цього не здійснено.

Враховуючи, що в основі роботи ФАТФ лежать принципи міжнародного співробітництва, діалогу та взаємоповаги між країнами, ця міжнародна організація має вжити заходів до визначення дій країни-агресора щодо фінансового моніторингу.

20-21 жовтня 2022 року відбулось чергове Пленарне засідання FATF з делегатами з понад 200 юрисдикцій [3]. FATF знову висловила глибоке співчуття з приводу безпідставних втрат, страждань і руйнувань, спричинених триваючим російським вторгненням в Україну, але рішень щодо агресора, які б стосувались визначення рівня відповідності міжнародним стандартам, не відбулось.

Міжнародні стандарти ФАФТ, прийняті 2012 року [4], вимагають змін та оновлення. Отже, учасники засідання погодилися з необхідністю мати міцну законодавчу базу для ефективного повернення активів, що такі дії необхідні для забезпечення швидшого та безперервного міжнародного співробітництва та що міжнародні стандарти FATF потребують посилення, щоб країни були краще підготовлені для ефективних дій на кожному етапі процесу повернення активів. Подано оновлену інформацію про поточні проекти, які спрямовані на посилення стандартів FATF щодо повернення активів. FATF також погодилася оприлюднити запропоновані зміни до Стандарту FATF щодо бенефіціарної власності правових утворень (Рекомендація 25) для громадського обговорення.

По результатах діяльності Держфінмоніторингу України [5] відзначено, що у листопаді 2022 року доведено до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу про оновлення рекомендацій стосовно подання інформації про фінансові операції після набрання чинності Закону України № 2736-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/843» [6]. Вони стосуються обмежень для представників країни агресора.

Дії Уряду рф за оцінкою FATF суперечать основним принципам цієї міжнародної організації, є грубим порушенням тих зобов'язань,

згідно з якими міністри країн, які виконують міжнародні стандарти FATF, погоджуються їх підтримувати.

Враховуючи, що Україна зверталась 2022 року до цієї організації із вимогою щодо вжиття санкційних заходів до росії, Держфінмоніторинг України одержав відповідь, де відзначено, що члени FATF провели інтенсивні дискусії щодо поточної ситуації в Україні. 2023 року Міністерство фінансів України знову закликає FATF ввести жорсткі санкції до країни агресора.

Отже, зміни в системі фінансового моніторингу в Україні мають бути спрямовані на підвищення безпеки життя [7].

Висновок. У роботі подано актуалізовану інформацію у хронологічному вимірі воєнного року щодо рішень та впливу FATF на зміни у системі фінансового моніторингу в Україні під час воєнного стану. Ризики цього особливого періоду не повинні порушити високу відповідність системи фінансового моніторингу в Україні міжнародним стандартам FATF.

Список бібліографічних посилань

1. FATF Public Statement on the Situation in Ukraine. URL: <https://www.fatfgafi.org/publications/fatfgeneral/documents/ukraine-2022.html>.

2. Матяш Т. FATF усунула росію від впливу на прийняття рішень та розглядає віднесення її до "чорного списку" URL: https://lb.ua/world/2022/05/29/518316_fatf_usunula_rosiyu_vid_vplivu.html.

3. Результати Пленарного засідання FATF, 20-21 жовтня 2022 року https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/200/Statements%20of%20international%20organizations/2022/UKR_Outcomes%20FATF%20Plenary%20October%202022.pdf.

4. The FATF Recommendations URL: <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatfrecommendations.html>.

5. Інформування про результати роботи Держфінмоніторингу за 2022 рік. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/Informuvannya-pro-rezultati-roboti-derzhfinmonitoringu-za-2022-rik.html>.

6. Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/843: Закон

України від 4 листопада 2022 року № 2736-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-20>.

7. Внукова Н. М. Зміни фінансового моніторингу за міжнародними стандартами в особливий період / Н. М. Внукова // Сталій розвиток: виклики та загрози в умовах воєнного стану : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Полтава, 09 черв. 2022 р.: тези допов. – Полтава : Нац. ун-т ім. Ю. Кондратюка, 2022. – С. 245. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27503>.

УДК 336.02

Оксана Григорівна ГОНЧАРЕНКО,

доктор економічних наук, професор,

начальник кафедри економіки та соціальних дисциплін

Академії Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів);

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1101-6019>

АКТУАЛЬНІ ВНУТРІШНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ

Питання фінансової безпеки держави на сьогодні є надзвичайно актуальним, оскільки пов'язане з багатьма економічними проблемами України, зокрема зростанням зовнішнього та внутрішнього боргу, рівня інфляції та рівня монетизації, а також обсягів тіньової економіки. А в умовах гібридної війни росії проти України, фінансові відносини в державі, стають ще вразливішими до негативного прояву екзогенних факторів і внутрішніх дисбалансів. Поточні тенденції світових фінансів, що призвели до накопичення боргів, утворення «бульбашок» надутих емітованими грошима, створення ролей спекулятивного капіталу та світової банківської системи, також є масштабним викликом фінансовій безпеці України. На думку З.Варналій, фінансова безпека це такий стан фінансових відносин в державі, за якого утворюються прийнятні умови й необхідні ресурси для розширеного відтворення, економічного зростання і зростання добробуту населення, а також забезпечення стабільності та збереження цілісності і єдності фінансової системи країни, її успішного протистояння внутрішнім і зовнішнім факторам дестабілізації фінансового становища [1, с.9]. Розглянемо основні загрози фінансовій безпеці в бюджетно- фінансовій і грошово-

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Збірник тез доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Вінниця, 27 березня 2023 р.)

Українською та англійською мовами

Відповідальні за випуск: *Д. В. Коробцова*
Комп'ютерне верстання: *К. М. Салашна*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 12,6. Обл.-вид. арк. 11,1.
Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Л. Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 3087 від 22.01.2008.